

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון א | פרשת תרומה | יום חמישי, ב' אדר א' תשפ"ב

גליון מיוחד ומוגדל

45 שנה

להסתלקותו

ב' אדר
תשל"ז - תשפ"ב

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

המצוה הראשונה שנצטוו ישראל אחרי מתן תורה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש
אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב).

מרגלא בפומיה של כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל
מגור זצוק"ל: איזוהי מצוה ראשונה שנצטוו ישראל
אחרי מתן תורה? הוי אומר: נדיבות הלב - "מאת
כל איש אשר ידבנו לבו". ובאיזה אופן? בדרך של
התכללות איש באחיו, מחצית ועוד מחצית שקל שלם.
כל זה בא ללמדנו, שיהיה לכל אחד מאתנו לב פתוח ויד
פתוחה לעזור איש את רעהו - כי היחיד בכוחות עצמו
אינו מסוגל להשיג מאומה.

כיוצא בזה התבטא פעם בשיחה: "כל צדקה וחסד
שעושים ישראל בכל הדורות, ממתן תורה עד עצם
היום הזה, הכל נובע מכח אמירה זו מפי עליון - "אשר
ידבנו לבו". אמירה זו החדירה אז בבני ישראל את רוח
הנדיבות עד סוף כל הדורות."

והוסיף, שמהאי טעמא התרחש במלאכת המשכן
הענין הידוע "מרבית העם להביא" (שמות לו, ה), כי
משה רבינו נזקק אז להחדיר בישראל רוח נדיבות חזקה
כל כך שתספיק לכל הדורות.

כמו כן הגיד פעם אחת בקידושא רבה (פר' תרומה
שנת תשל"ו): מהו זה שכתוב "ויקחו לי תרומה", כלום
זקוק קוב"ה לתרומה דילן, ומקרא מלא הוא (חגי ב, ח):
"לי הכסף ולי הזהב נאם השם"? אלא הפשט "מאת כל
איש אשר ידבנו לבו", וגו', כביכול אומר הקב"ה, לא
לכסף אני צריך כי אם לנדיבות הלב.

(פאר ישראל ח"ב עמ' ר"ט)

דעם חבר'ס וועג, איז אויכעט א וועג

והיו הרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם
על הכפרת ופניהם איש אל אחיו וגו' (כה, ב).

החסידים אומרים שרבינו הבית ישראל זי"ע היה
רגיל לאמר "ופניהם איש אל אחיו" - מען דארף וויסען
אז דעם חבר'ס וועג, איז אויכעט א וועג (=צריך לדעת
שדרכו של חברך, היא גם כן דרך).

וגם היה מעשה אצל רבינו הלב שמחה זי"ע ששמע
לאחד שהתבטא בסגנון שהיה בו רק משמעות של כעין
"משהו יחס של הקלה" כלפי דרכם של אחרים, ומיד
הפסיקו ואמר לו: עס איז אויכעט א הייליגער וועג
(=גם דרכם היא דרך קדושה).

שנות ביכורים - שבת קודש (ח"ב עמ' תרסג -
הגה"ח ר' ידידיה ברנדסדורפר שליט"א)

ולקדוש ישראל פי פארך

ארבעים וחמש שנה חלפו מאז שנסתלק מעמנו רבן של ישראל - מרן ה'בית
ישראל' זי"ע, רוחו חופפת עדיין עלינו, בכל שדרות הציבור החוגים והעדות הוא
מוכרז בגעגוע, הנהגתו והליכותיו בקודש בפרט, וכמנהיג ומושיען של ישראל בכלל.
עדיין בוערת האש להבה שהדליק והפיה בכלל ישראל לאחר שנות הזעם של מלחמת
עולם השניה, והקים את הדור לתחייה.

רבים אומרים מי יראנו טוב, לטעום מיערת דבש צוף טעם אמריו הטהורים,
הליכותיו בקודש עובדות והנהגות, ובזאת נענינו לפניות רבות של רבנים ומבקשי ה'
הרוצים להתענג על ה'.

אנחנו מתחילים בזאת להוציא מידי שבוע בשבוע גליון שיהיה במה מכובדת
לדברי תורתו והנהגותיו, אנו מזמינים בזאת לכל מי שיש בידו חומר אם בתמונות או
עובדות וסיפורים וכדו', לשלוח למערכת על מנת לזכות את הרבים.

כעת שאנו עומדים ביומא דהילולא רבה, מצלאין אנו שחפץ ה' בידינו יצליח,
להביא מידי שבוע בשבוע חומר משובח בניהוח הוד קדומים יין ישן בקנקן חדש,
ובוודאי ימליך רבינו זי"ע טוב בעד כל העוזרים והמסייעים, זכותו תגן עלינו ועל כל
ישראל אמן.

המערכת

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

מאת כל איש אשר ידבנו לבו

ב"ה, יום א' משפטים ירושלים ת"ו

לידידי היקר מו"ה איטשע מאיר שיחי' לאוי"ט

מכתבך קבלתי במועדו והשי"ת יצליח אותך בכל הענינים
לטוב ויהי' לך רב נחת מכל צאצאייך שי' ביחד עם ב"ב ת'.
לדעתי מספיק בהחלט השתתפותך בבנין הבהמ"ד ואם יעזור
לך השי"ת להלאה ותצלח ותוצא להוסיף נתיישב בזה, אבל
לתבוע ממך לא נכון כי נחת חלקך יותר מאחרים ודי בזה.

כמובן איך צריך להגיד לאחרים מזה כי אולי אותך האחרים
לא השתתפו עדיין, אבל מצדך הנותן בסדר גמור, ואם יתבע
מי אותך תוכל להישמש כלומר שתתיישב בזה וכדומה.
תודיעני כפעם בפעם מהנשמע אצלך וגם אצל ר' לייבל ש',
שמואל ש', כי הם אינם כותבים כלל, והשי"ת יצליח אתכם
א"ד ידידכם הדוש"ט והצלחתך ומצפה לשמוע ולהשמיע
אך טוב,

ישראל

(בית גור)

עיון בפרשה

במשנתו של רבנו

בחידושו של האבני נזר' שבעה קנים מעכבת רק בעשייה ולא בהדלקה

ועשיית את נרתיך שבעה והעלה את נרתיך וג' (כה, לז).

בסעודת ליל ש"ק (פר' תרומה) שנת תשי"א בסעודה:

הרבי הביא בשם האבני נזר' על המשנה: "שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה" (מנחות כח, א), זה קאי על עשיית המנורה, שאם עשו מנורה עם ששה קנים ולא שבעה, זה פסול ומעכב. אבל אם עשו שבעה קנים והדליקו רק קנה אחד או כמה ולא הדליקו הכל, בדיעבד יצאו ידי חובה.

ובאמת כבר לפני האבני נזר' אמר את זה זקני בעל חידושי הרי"מ זצ"ל, ועל ידי זה יישב קושיית הבית יוסף הידועה למה תיקנו ח' ימים שהרי ביום הראשון לא היה נס. כי לפי זה, כאשר מצאו פך קטן של שמן שיש בו רק ללילה אחד, וידעו שלמחרת לא יהיה להם שמן היו צריכים להדליק רק קנה אחד כדי שישאר למחר, ובאמת היה להם מספיק עבור שבעה ימים באופן הזה שידליקו כל ערב רק נר אחד וממילא לא קשה קושיית הבית יוסף.

ויש ראייה לזה מהרמב"ן בפרשת נשא (ד, טז), ששם כותב כי אלעזר בן אהרן הכהן היה בעל כח גדול, שהרי הוא נשא את השמן למנורה שהיה קפ"ג לוגין, שזו הכמות להדלקת המנורה למשך שנה שלימה.

אבל קשה שהחשבון הזה של קפ"ג לוגין זה רק עבור נר אחד, ולא עבור כל הנרות כי לכל נר ללילה צריך מחצית הלוג וזה יוצא קפ"ג לשנה אלא על כרחך מכאן שבדיעבד מספיק להדליק רק נר אחד.

בית ישראל להבה (עמ' צח).

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

זהירות מלשוחח בשעת התפילה וקריאת התורה (א')

באלו המשוחחים... ויש שהזהיר כי ינעל את דלת בית המדרש בפניהם. גם קרה שהבחין במי שנכשל באקראי ב"פליטת פה" וגער בו ברבים. אחד נענש על ידו ש... יעמוד תקופה מסוימת בשורה הראשונה נכחו. קרה שמאן דהוא הלך בין גברא לגברא בשליחות הגבאי רבי יהושע נח ז"ל לברד שמו של אדם שרצה לקוראו לעלות לתורה, אולם הרבי נזף אחרי התפילה בשליח זה, והטעים שאין זה אמתלא לומד "הגבאי ביקשני", כאשר כלל גדול הוא בתורה: דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין?!

"והיה אומר תכופות: ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (שמות יד,

יד), אם תחרישו בעת התפילה – ה' ילחם לכם בזכות זו.

ופעם בימי מאורעות קשים, קרא הרבי לרבי יוסל קונסס ז"ל, מזקני החסידים, שהיה רגיל בשליחותו להזהיר את המתפללים שלא ישיחו בתפילה, והראה לו את הפירוש הזה כתוב מפורש בקונטרס "מורא מקדש" שבספר "רב ייבי", והוסיף שיפרסם את הדבר בין קהל המתפללים..."

"אירע פעם שאחד בא לבקש ברכתו על שרכש מכונת והוא עומד לטוע בדרכים, אמר לו הרבי: הזהר משיחה בעת התפילה – ותנצל מכל מבשול... יהודי אחד שלא זכה להיפקד בילדים, זרזו הרבי שיקבל על עצמו להישמר בהקפדה רבה משיחה בזמן התפילה, וישגיח גם על שאר המתפללים בשטיבל שלא יחטאו בזה, והבטיחו שיהא זה שכרו שיפקד בזרע של קיימא. וכן הוה!..."

על פעלו הגדול של מרן הבית ישראל מגור זי"ע בנושא הזהירות מלשוחח בשעת התפילה וקריאת התורה מסופר בספר "פאר ישראל" (ח"א עמ' שעז):

"חמור מאוד היה בעיני עוון השיחה בשעת התפילה, והיה רואה בחומרא רבה דיבורים אפילו בעת אמירת "אין באלקיט", או בעת קריאת התורה – אפילו בין גברא לגברא (כמפורש באו"ח סי' קמו סעי' ב').

בענין זה התאזר עוז וחולל מהפכה רבתי שהתפשטה מכוחו לכל השטיבל'ך דחסידי גור, ונעשתה מציאות קבועה וקיימת עד עצם היום הזה. כשנודע לו באחד הימים על "שטיבל" מסוים בתל אביב שאין באי שעריז מזהרים די הצורך משיחה בעת התפילה, שלח להתרות בהם שישגור את השטיבל לחלוטין."

"וכבר היה מעשה ביום שבת קודש פרשת נשא תשי"ט (ממחרת חג השבועות שחל אז ביום שישי), שציוה על הגבאי רבי יהושע נח בינקא ז"ל להכריז ברוב עם בבית המדרש לפני קריאת התורה כדברים האלה: הרבי שליט"א דורש שלא ידברו באמצע קריאת התורה והתפילה, ושימנו בכל המקומות אנשים מיוחדים להשגיח על זה, הן בארץ ישראל והן בחוץ לארץ – ושיצייתו להם..."

"הוא הרעיש עולמות על מכשלה זו. כמה פעמים התבטא במרירות: חוששני שלא איענש על שאיני מוחה די הצורך

על החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי שמאי גינזבורג

בעל אמרי שמאי זצ"ל

ומשמשו בקודש של מרן הרה"ק האמרי אמת מגור זצוק"ל

קירבה מיוחדת

קשריו של ר' שמאי עם רבו הבית ישראל זצוק"ל היו הדוקים. סיפר אחיינו הרה"ח רבי יהושע קליינלדר שליט"א: פעם חלה ר' שמאי, בתחילה חששו שזוהי בעיה בלב, והוא אושפז בבית חולים, הרופאים קבעו שעליו להפסיק לעשן מיידית!

קרוביו חששו לבריאותו וביקשו שיקיים את ציווי הרופאים. היה ברור שאם רבו ה"בית ישראל" יאמר לו, אפילו ברמז, שיפסיק לעשן - הוא לא יגע יותר בסיגריה, הם נכנסו לקודש פנימה, לבקש מהרבי שיאסור על ר' שמאי לעשן. "הרבי פתח את מגירתו, הוציא כמה חפיסות סיגריות וציווה: 'תביאו את זה לר' שמאי!' והפטיר: 'למה שיפסיק הוא עושה עם זה דברים טובים!' ה'בית ישראל' ידע שהעישון רק מוסיף לו כוח ללמוד יותר, ומסייע לו לעבודת השי"ת, ולא מזיקה לו.

צפה הרבי ברוח קודשו, שבעייתו הרפואית איננה הלב! אלא משהו אחר, כפי שאומנם התברר מאוחר יותר, לכן שלח לו הרבי סיגריות נספות."

הוסיף הרה"ח ר' צבי גולומב הי"ו: "בציווי הרבי הבית ישראל הייתה לר' שמאי 'חזקה' לקבל ממנו את השיריים' מהסיגר שעינין לפני ה'טיש'.

בכל 'טיש' בפורים, ובערב יום הכיפורים ואפילו ביום טוב, היה לר' שמאי מקום קבוע ליד הדלת, הוא המתין לכניסתו של הרבי ל'טיש', וכשהרבי נכנס הושיט לעברו של ר' שמאי את הסיגר לאחר מכן ניגש הרבי למקומו, והחל בעריכת השולחן אשר לפני השם."

הגאון החסיד (תולדות וקורות חייו של הגר"ש גינזבורג זצ"ל, נדפס תשע"א ירושלים) עמ' 346 ואילך

סיפר הרה"ח רבי משה מילשטיין שליט"א: "מקום מיוחד היה לי, לצידו של ר' שמאי, בשולחני של מרן ה'בית ישראל'. על גבי הספסל שעמד מול שולחני של הרבי. עליו היה עובר הקהל לאמירת 'לחיים' לרבי. על מנת שר' שמאי יוכל לשמוע היטב את השמועס'ן, הוקצה לו מקום חשוב זה לאפשר לו לחזור לפני הקהל הרב על דברי הרבי במלואם."

ר' משה שכתב את השמועס'ן שאמר ה'בית ישראל' בטיש, הירבה להתייעץ עם ר' שמאי ולשחזר בעזרתו את הדברים כדי שייכתבו כראוי.

פעמים רבות התבטא ה'בית ישראל' בשביעות רצון לאחר שראה את השמועס'ן שכתב ר' משה: "ודאי חזרת על השמועס'ן עם ר' שמאי, לכן זה כל כך מדויק ולכל דבר מצורף המקור."

ללמוד וללמד

הערכתו של הרבי הבית ישראל לר' שמאי הייתה ניכרת לכל. פעמים רבות יכלו לשמוע אותו שואל בסוף ה'טיש', איפה מופיעה גמרא זו שהזכרתי בשמועס'ן? ומיד היפנה מבטו לעבר ר' שמאי: "הוא ודאי ידע".

פעם אמר בלשונו הטהורה: "לא פלא שיש לר' שמאי ידיעות עצומות כאלה בתורה, אם הוא משקיע כל כך הרבה, זה כמו גישעפט (=עסק) ככל שמשקיעים יותר - רואים תוצאות טובות יותר."

הבית ישראל אמר לקבוצת בחורים בישיבת "שפת אמת": "אתם צריכים ללמוד מר' שמאי איך מנצלים גם את הלילות ללימוד התורה הקדושה".

מפענה תעלומות

במאבק על החינוך הטהור

רבינו זי"ע משתתף בכינוס גדולי ישראל

שנערך במשרדי 'החינוך העצמאי'

במשכנם הישן ברחוב דוד ילין.

זוהו בתצלום מימין לשמאל:

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי,

הגאון רבי זלמן סורוצקין,

רבינו זי"ע,

האדמו"ר הרמ"ש מבאיאן

והגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ר"י מיר.

ישראל עשה חיל

לקוראנו היקרים שיחיו!

אנו מזמינים בזאת לכל מי שיש בידו חומר או עובדות וסיפורים וכדומה, לזכות את הרבים ויהיו שפתותיו של רבינו זי"ע דובבות וימליץ טוב בעדם ובעד כל ישראל כבחיים חיותו למלאות כל משאלות לבם לטובה.

הכתובת לתגובות הערות הצעות והוספות : tiferet.isra@gmail.com